

Ministeriet for Sundhed og Forebyggelse

Dato:

Kontor: Sundhedspolitisk kt.

J.nr.: 2007-12175-23

Sagsbeh.: hbr

Fil-navn: B142/som 13 endelig

Endelig besvarelse af spørgsmål nr. 13 (2006/07, Alm. del – B 142), som Folketingets Sundhedsudvalg stillede til den daværende indenrigs- og sundhedsminister den 24. maj 2007.

Spørgsmål 13:

"Ministeren bedes redegøre for lovgivningen og sagsbehandling i forhold til transseksuelles/transkønnedes mulighed for at få en kønsskifteoperation i de øvrige nordiske lande, England, Tyskland, Holland og Belgien."

Svar:

Jeg kan på den baggrund af de oplysninger, ministeriet har modtaget fra Belgien, Finland, Nederlandene, Norge, Storbritannien og Sverige, oplyse følgende om muligheden for i de nævnte lande at få en kønsskifteoperation:

Belgien

Der er ikke i den belgiske lovgivning fastsat regler om proceduren for kønsskifteoperationer. Adgangen til en kønsskifteoperation beror på en lægelig beslutning. På nogle belgiske hospitaler er det tværfaglige teams, som gennemgår hele kønsskifteproceduren (psykiatrisk diagnosticering og vejledning, hormonal terapi og kirurgiske indgreb).

Behandlingen vedrørende kønsskifte er offentligt finansieret i det omfang, de medicinske ydelser fremgår af nomenklaturen, som vedtages af sundhedsministeren i samråd med sygekasserne og aktørerne inden for det medicinske område. Der findes ingen specifik nomenklatur for kønsskifteoperationer, men konsultationer, visse undersøgelser og behandlinger udført af læger og speciallæger, visse hormonprodukter og de væsentligste kirurgiske indgreb i forbindelse med kønsskifte er (delvist) offentligt finansierede.

Finland

Der er i Social- og Hälsovårdsministeriets förordning nr. 1053 af 3. december 2002 fastsat regler om undersøgelse og behandling med henblik på kønsskifte.

Efter reglerne henvises en person, som søger behandling på grund af transseksualisme, til undersøgelser ved Helsingfors Universitetssygehus eller Tammerfors Universitetssygehus. Undersøgelse, behandling og opfølgning varetages af en multiprofessionel arbejdsgruppe med kendskab til transseksualisme. Arbejdsgruppen ledes af en speciallæge i psykiatri.

Patienten gennemgår først fornødne psykiatriske undersøgelser med henblik på at fastslå, om forudsætningerne for hormonbehandling foreligger. Hvis det vurderes at være tilfaldet, henvises patienten til en speciallæge i gynækologi eller endokrinologi til bedømmelse og eventuel påbegyndelse af hormonbehandling.

Henvisning af patienten til kønskorrigerende kirurgiske behandlinger, herunder sterilisering, forudsætter, at psykiatere fra de to universitetshospitaler kan anbefale dette. I praksis gennemføres kønskorrigerende kirurgiske behandlinger først efter en vis periode, hvor patienten har levet som det modsatte køn (den såkaldte "real

life experience”). De finske myndigheder har ikke oplyst, hvor lang tid denne periode i praksis strækker sig over.

Der er ikke fastsat regler om alderskrav for gennemførelsen af kønsskifteoperationer, men i praksis gennemføres kønsskifteoperationer i Finland kun på voksne. Kønsskifteoperationer er offentligt finansierede.

Nederlandene:

Der er ikke i nederlandsk lovgivning fastsat regler om proceduren for kønsskifteoperationer.

En person, der ønsker et kønsskifte, skal følge den sædvanlige medicinske procedure. Efter fast praksis skal en person være myndig (18 år) for at gennemgå en kønsskifteoperation.

Hormonbehandlinger, psykologisk/psykiatrisk behandling, lægekonsultationer og kønsskifteoperationen er fuldt offentligt finansierede.

Norge:

Der er ikke fastsat særlige regler om proceduren for kønsskifteoperationer. Adgangen til udredning og behandling følger af, at transseksualisme er klassificeret som en diagnose i WHO's diagnosesystem ICD-10. Tilbud om behandling gives efter diagnostiske kriterier.

The Gender Identity Disorder Clinic (GID-klinikken) i Oslo har landsfunktion for udredning og behandling af transseksualisme.

Det er en forudsætning for hormonel behandling af transseksualisme, at patienten er fyldt 18 år, har kendskab til risici ved behandlingen og i mindst 6 måneder forud for hormonbehandlingen har levet som det modsatte køn (”real life experience”) eller har gennemført et psykoterapiforløb efter de indledende undersøgelser, hvorved patientens ønske om behandling er konsolideret. Det er en forudsætning for kønskorrigerende kirurgisk behandling, at patienten i ét år uafbrudt har været i hormonbehandling og mindst i ét år succesfuldt og kontinuerligt har levet som det modsatte køn.

Der udføres ikke kønskorrigerende behandling af personer under 18 år. En person under 18 år kan dog identificeres og følges med henblik på eventuel diagnose og behandling efter det fyldte 18. år.

Hormonbehandling, psykologisk behandling og kirurgiske indgreb er offentligt finansieret i samme omfang som anden behandling.

Storbritannien:

En person, der ønsker en kønsskifteoperation, skal gennemgå grundige psykologiske undersøgelser. Udredningen foregår over en periode på mindst ét år. Typisk er det en proces, der kan vare i op til 2 år, hvor vedkommendes livsstil undersøges med henblik på at fastslå, at ønsket om at gennemgå den irreversible kønsskifteoperation er vedholdende. I praksis gennemføres kønsskifteoperationer kun for personer, der er 18 år eller derover.

Kønsskifteoperationer gennemføres i det offentlige sundhedssystem og er fuldt offentligt finansierede. Visse tilknyttede ydelser f.eks. taleterapi kan være selvfinansierede.

Sverige:

En person, der ønsker at gennemgå en kønsskifteoperation, henvises til udredning på en af de nuværende 5 psykiatriske klinikker, der er specialiseret til at foretage en sådan udredning. Udredningen foregår som regel over mindst 2 år og omfatter såvel psykiatrisk bedømmelse som psykologisk undersøgelse og somatisk udredning.

Efter de gældende regler i den svenske lov om kastration er det som udgangspunkt et krav for kastration, at vedkommende er fyldt 23 år, og at lægen, som udfører indgrebet, samt en anden læge bedømmer, at forudsætningerne for at gennemføre indgrebet er til stede. Kastration af personer under 23 år kan efter de gældende regler kun gennemføres, hvis der er særlige grunde hertil og med Socialstyrelsens tilladelse. I praksis undtages der i visse tilfælde fra reglerne. Udredning og hormonbehandling i forbindelse med transseksualisme kan påbegyndes inden det fyldte 18. år.

I en betænkning om ændret kønstilhørsforhold (SOU 2007:16) udgivet den 19. marts 2007 er der foreslået en række lovændringer først og fremmest vedrørende den regulering, der findes i Sverige vedrørende en persons juridiske kønstilhørsforhold. Der foreslås i betænkningen også en ophævelse af den svenske lov om kastration. En ophævelse af lov om kastration vil indebære, at kastration fremover kan gennemføres for personer, der er fyldt 18 år, hvis der f.eks. på grund af transseksualisme er medicinsk indikation for en sådan operation. Der er ikke på nuværende tidspunkt fremsat lovforslag om opfølgning af betænkningen for den svenske Riksdag.

Jeg kan tilføje, at ministeriet ikke har modtaget oplysninger fra Island og Tyskland.